

DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2022.64.14-30>

УДК 728.22

Буравченко Сергій Григорович

кандидат архітектури,

професор кафедри архітектури і просторового планування

Національного авіаційного університету

buravch1@i.ua

<http://orcid.org/0000-0001-7862-0494>

ВИЗНАЧЕННЯ ТА ІЄРАРХІЯ ОБ'ЄКТІВ АРХІТЕКТУРИ ЗАСНОВАНІ НА СЦЕНАРНИХ МЕТОДАХ ПРОЄКТУВАННЯ

Анотація: постановка проблеми – досить широке і суперечливе трактування поняття об'єктів архітектури призвело до значних суперечностей проєктування в реальному містобудівному середовищі, розмивання архітектурних завдань із формування будівель, комплексів, ансамблів і забудови і, як наслідок, до втрати механізмів організації цілісного середовища міст.

Аналіз досліджень і публікацій свідчить про постійний інтерес до визначення об'єктів архітектури, Саме цей процес пошуку і уточнення об'єкту архітектурної діяльності і стає підставою для різних підходів до проєктування, виявлення несистемних явищ, які не сприяють цілісності функціонування і сприйняття міських просторів.

Мета цієї публікації полягає у визначенні поняття об'єкта архітектури на основі використання сценарних методів, які охоплюють різні аспекти архітектурного проєктування та моделюють функціональну придатність, стійкість і надійність та естетичну виразність забудови.

Новизна публікації полягає у створенні ієрархічної системи об'єктів архітектури на тлі розуміння завдань, які виникають при реальному входженні цих об'єктів в міське середовище, забезпеченні їх сталого розвитку об'єктів у часі.

Методи досліджень ґрунтуються на перевірці висловлених різними авторами концепцій об'єктів архітектури на основі сценарних методів і моделей.

Результатом дослідження є систематизація об'єктів архітектури та створення їх ієрархічної моделі. При чому кожний рівень об'єкта розрахований на реалізацію окремої частини архітектурних завдань.

Виявлені методичні підходи і моделі використовувалися в прикладних дослідженнях, направлених на покращення сучасного проєктного процесу.

В подальшому дослідженні автор має намір більш ретельно проаналізувати теоретичні праці сучасних архітекторів і архітектурознавців, що трактують визначення об'єктів архітектури, і, відповідно, надати рекомендації із вдосконалення проєктного процесу.

Ключові слова: об'єкти архітектури; сценарне моделювання; сценарії небезпеки; відокремлена частина будівлі; будівля, споруда; комплекс; функціональні зміни; архітектурний твір; міський простір; пішохідний простір; магістральна вулиця.

Постановка проблеми. Використання сценарних підходів та інтеграція елементів забудови сприяє вдосконаленню робочих методик архітектурного проєктування на різних рівнях організації міського середовища з урахуванням різноманітних вимог до будівель і споруд. При цьому інерція проєктного процесу на основі типових проєктів, ще досі використовує шаблонні підходи до проєктування і складу документації.

Визначення об'єктів архітектури є одним із напрямків уточнення змісту архітектурного проєктування, його методів і стадій. Зокрема, сценарні методи можуть виявити перспективні підходи до створення сталих і ефективних об'єктів архітектури.

Аналіз попередніх досліджень. На поточному етапі архітектурної діяльності в Україні законодавчі і нормативні акти по різному визначають об'єкти архітектури. Якщо в Законі «Про регулювання містобудівної діяльності» фактично всі продукти архітектурної діяльності трактуються як всі об'єкти архітектури [5, стаття 7], то в інших ДБН, зокрема ДБН А 2.2-3 «Склад та зміст проєктної документації» виникає підміна цього фундаментального визначення поняттям **об'єкта** (будинок, будівля, споруда, відокремлена частина), який жодним чином не прив'язаний до ситуації.[7] А поняття **об'єкт будівництва** розповсюджується на всю ділянку, яка може бути як мінімальною, так і такою, що вміщує кілька комплексів, бо в багатьох випадках є неподільною в зв'язку з юридичними колізіями, не пов'язаними з містобудуванням (договір оренди, купівля ділянки, тощо).

Єдина сфера в якій фігурує поняття «об'єкти архітектури» – це охорона пам'яток культурної спадщини. [6] Так в ДБН Б.2.2-3, присвяченому документації на історико-архітектурний опорний план [7], наведене таке обмежене визначення: «Об'єкти архітектури — окремі будівлі, архітектурні споруди, що повністю або частково збереглися в автентичному стані і характеризуються відзнаками певної культури, епохи, певних стилів, традицій, будівельних технологій або є творами відомих авторів». В якості деталізації

цього визначення В.Вечерським створено класифікацію об'єктів – пам'ятників архітектури. [4]

Натомість, світова проблематика категоризації об'єктів архітектури набагато ширше, ніж виключно пам'ятники. Вона стосується загальної онтології архітектури і визначення того, саме що є об'єктом суспільного користування і колективного сприйняття, що ідентифікується як об'єкт архітектури у свідомості, виступають як основа семіотичних уявлень про архітектуру. [1; 13; 15; 18; 19; 20] Деякі дослідження актуалізували концепції об'єктно-орієнтовані онтології (ООО) – ключовий елемент технології проєктування з використанням ієрархії вихідних даних і прототипів, закладених в архітектурні САПР (CAD) і BIM технології. [14; 17; 19]

Кенго Кума, традиційним підходам, в результаті яких об'єктом проєктування залишається будівля, протиставляє анти-об'єктну архітектуру, в якій домінують не будівлі, а саме громадський простір між ними і його наповнення об'єктами предметного дизайну.[15]

Теоретичні доктрини таких архітекторів, як Патрік Шумахер [18], Жан Нувель. Бернар Чумі [20], Рем Кулхас, та теоретики-філософи, які обґрунтували необхідність уваги до знакових об'єктів. Великий вплив на уважне відношення до таких об'єктів мали книги і статті Жана Бодрил'яра, надруковані під загальною концепцією *Singular Objects of Architecture* (Особливі об'єкти архітектури). [12]

Наша позиція щодо протиставлення об'єктів архітектури і дизайнерського наповнення міських просторів базується на тому, що на різних етапах проєктування і реалізації проєкту актуалізуються різні завдання, зокрема пов'язані з дизайном середовища. Тож кінцевий результат залежить від врахування і виконання всіх рівнів ідентифікації архітектурних об'єктів, а також врахування короточасних та довготривалих сценаріїв користування об'єктами архітектури.

В публікації автора [2; 3] була наведена класифікація сценарних методів проєктування об'єктів архітектури, виявлені основні аспекти використання характерних методів. Розуміння аспектів моделювання змін об'єкта у часі, альтернатив його розвитку дозволяють з різних боків, нібито стереоскопічно, подивитися на об'єкт архітектури, розуміючи, що його контури будуть задаватися аналізом розрізнення і доцільної єдності архітектурних утворень. Саме доцільна єдність буде задавати конури (межі) архітектурного проєкту, його етапи і стадійність, а відповідно - обґрунтовану ієрархію об'єктів архітектури.

Мета цієї статті полягає у визначенні поняття об'єкта архітектури на основі використання сценарних методів, які охоплюють різні аспекти

архітектурного проектування, та моделюють функціональну придатність, стійкість і надійність та естетичну виразність забудови.

Методи дослідження. визначення ієрархії об'єктів архітектури, засноване на встановленні меж в об'єкта в рамках яких розгортається певні короткострокові і довгострокові сценарії діяльності мешканців, що обумовлює цілісність об'єкта на певному рівні та взаємозв'язок його частин (компонентів) - на основі використання сценарних методів.

Результати та обговорення. В Україні між просторовим плануванням територій і об'ємним проектуванням окремих об'єктів пролягає досить широка прірва. Містобудування, як професійна діяльність, закінчується на детальному плані територій (ДПТ) як правило рангу мікрорайон або квартал. Іноді, як виняток, розробляється ДПТ на окрему ділянку.

При цьому «об'ємне» (тобто об'єктне) проектування – це в більшості випадків розроблення документації на будівництво окремих будинків, будівель і споруд, прив'язаних до наявної у замовника земельної ділянки.

Забудова втрачає ієрархічність, зрозумілість, цілісність образу. Проектування на основі припущення самотійності кожного об'єкта – тобто будинку, будівлі, споруди – стає підставою до створення клаптикових міст, в яких випадковість і сегрегація доведені до абсурду. При чому законодавство і нормативні акти штучно стримують проектування комплексів, які формуються навкруги міських просторів певної типології, тому що комплексні об'єкти вважаються об'єктами з підвищеними класами наслідків. Процедура їх проектування і будівництва штучно ускладнені.

Відомий дослідник в сфері об'єктів архітектури Грехем Гарман стверджує, що архітектура може використовувати об'єктно-орієнтовану онтологію (ООО) для перегляду традиційних уявлень про форму та функції, «які підкреслюють їх взаємозв'язок та характеристики — відзначаються у візуальному стилі будівлі, функціонують із заявленим призначенням — та обмежують можливості архітектури через буквализм». [15] «Об'єктно-орієнтована онтологія спочатку може виглядати як правдоподібна архітектура. Архітектура — це планове розташування об'єктів – це культ об'єкта – але простір є передумовою для організації». [15, 12]

Запропонована нами раніше класифікаційна матриця сценарних методів [2] дозволяє, виявити на яких рівнях прогнозуються сценарні події або зміни – більш або менш активні. Через аналіз спільних процесів і характеру змінних тенденцій міське середовище і об'єкти в ньому можуть бути структуровані і об'єднані в системи або комплекси. В рамках таких об'єднаних компонентів міста саме і проявляються ті або інші сценарії використання або змін. Прогнозування можливих змін протягом великого або малого часу стає

обґрунтуванням не тільки мінімальних за розміром об'єктів, але й їх збільшення - своєрідне об'єднання «атомів» забудови в молекули, що забезпечують самодостатність і наближеність до користувачів міських процесів, відчуття і реалізацію сподівань на змістовне життя міської спільноти, а також доцільні системи запобігання прогресуючому руйнуванню забудови.

Коли ми кажемо, що треба забезпечити цілісність сприйняття міста на великих фронтах розкриття забудови або при швидкісному пересуванні по магістралях на транспорті, виникає інший рівень, який майже не регулюється документацією. Генплани міст сьогодні надмірно абстрактні і не опускаються до рівня загальної композиції, на якій наполягає Кевін Лінч. [20] Авжеж у досконаліх за композицією містах це питання вирішується різними проєктними методами та правилами забудови, а частіше – організаційними заходами з консенсусного схвалення, що на перший ряд виходять за унормовані межі проєктування. Законодавство України теж не забороняє розглядати такі комплексні концепції на містобудівних радах [5, стаття 20]

Стосовно прогнозування розвитку різноманітних сценаріїв в архітектурних комплексах, об'єктів об'єднаних з міським простором, Греєм Гарман робить такий висновок «..Не варто зневажати і проєктування архітектурних об'єктів, багатих на можливості використання. Крім того, проєктування, яке розширює можливості в сенсі безлічі упереджених читань, тобто проєктування зі стратегічною неоднозначністю, також може мати додаткову віртуальність і таким чином породжувати несподівані актуалізації на вершині» [15, с.82]

Визначаючи, що за законом [5] об'єктами архітектури можуть стати різного розміру і впливу продукти архітектурної діяльності – в тому числі «будівлі і споруди житлово-цивільного, комунального, промислового та іншого призначення, їх комплекси, об'єкти благоустрою, садово-паркової та ландшафтної архітектури, монументального і монументально-декоративного мистецтва, території (частини територій) адміністративно-територіальних одиниць і населених пунктів» [5], спробуємо уточнити визначення в частині проєктування будівель, споруд і просторів між ними.

Для поєднання і єдину систему мікро-, макро- і мега-моделей різноманітних міських сценаріїв використання об'єктів архітектури пропонується ієрархічна модель визначення і формування об'єктів архітектури (ОА), з їх поділом на **ОА першого, другого і третього порядку**. Така ієрархія є необхідною, тому що всі об'єкти архітектури проєктуються на основі недосконалих процедур і вимог до об'єктів будівництва.[7]

Об'єкти архітектури відрізняються від об'єктів містобудування. Останні існують тільки віртуально і залишаються в 2-вимірному зображенні виключно як зони і умовні позначення і, в кращому вигляді – як «конверти» (коробки)

запропонованих об'єктів. Наше завдання створити умови для проектування дотепних і композиційно ефективних об'єктів архітектури як в цілому, так і в деталях. Деталі можуть стосуватися як форми, так і функціонального насичення.

Абстрактність і схематизм містобудівних умов та обмежень призводить до некерованого заповнення міст вирваними з контексту будівлями або комплексами, з яких вихолощено незручні для продажів функції, а об'єм по максимуму заповнює дозволені вихідними даними габарити. Експлуатація об'єктів архітектури починається з їх трансформації або добудови необхідних для життя тимчасових споруд у вигляді так званих МАФів (павільйонів, кіосків, тимчасових прибудов).

Спробуємо з'ясувати, які сценарії регулюють параметри об'єктів архітектури на кожному з наведених нижче рівнів.

Об'єкти архітектури першого порядку (ОА-1). Ці об'єкти в принципі співпадають з законодавчим і нормативним формулюванням **об'єкта** – будинок, будівля, споруда, відокремлена частина. [5, 7] Тобто це елемент забудови в одному випадку представлений 1-3-секційним будинком, в іншому випадку – блок-секцією (групою блок-секцій) – так званою відокремленою частиною, або відповідним блоком громадської будівлі. В певній мірі вони нагадують блок-секції залишених в минулому типових проектів. Серед типових проектів були також одnoseкційні будинки, громадські будівлі, що склалися з одного об'єму.

Для того, щоб не переходити до проектування об'єктів особливої складності (клас наслідків СС-3) для таких об'єктів існує обмеження постійного перебування на них не більш як 400 осіб (періодичне перебування – 1000 осіб).[10] У визначенні такого об'єкта, як так званої **відокремленої частини** протяжної споруди проглядається принцип обмеження сценарію розвитку небезпеки або сценарію аварії (hazard scenario - згідно ISO ST 2394).[9] В разі виникнення прогнозованої аварії в одній з відокремлених частин, така подія в ймовірних випадках не повинна розповсюджуватися на суміжні блоки споруди. Саме аналіз різноманітних впливів, які виникають при пошкодженні конструкції або інженерних мереж – є предметом для моделювання оптимальних розмірів будівлі або її відокремленої частини.

Відокремлена частина будівлі може бути чергою або пусковим комплексом будівництва. Окрім будівельної доцільності на рівні розбивання великого об'єкта архітектури на ОА-1 основними сценаріями аналізу будуть ті що знаходяться в сфері стійкості та надійності (по Вітрувію цей аспект архітектури категоризується, як міцність).

Підхід з розбивання великого об'єкта на частини автономні в конструктивному і інженерному відношенні (рис.1), які також враховують розповсюдження вогню при пожежі та наслідків вогневого враження (являють собою пожежний відсік або секцію) не є абсолютно новим.

Рис.1 Приклад поділу 9 секційного будинку на 3 об'єкти ОА-1(відокремлені частини)

Ще в минулі сторіччя з переходом до кам'яної (цегляної) забудови було в багатьох європейських містах введено так звану «брандмауерну» систему, в якій пожежними стінами відокремлювалися приблоковані друг до друга будинки різних домовласників – на певному етапі будинки ремісників і буржуазії, на наступному – прибуткові будинки замовників-капіталістів.

Сучасне трактування такого об'єкту втрачає вимогу різної власності суміжних об'єктів. Воно базується, головним чином, на параметричному аналізі та обмеженні ймовірного розвитку аварій.

Об'єкти архітектури другого порядку (ОА-2).

Сучасне визначення «об'єкт будівництва» лише в деяких випадках відображає сутність таких об'єктів-комплексів. [5, 7] Нав'язане законодавством поняття «об'єкт будівництва» є недосконалим і суперечить концепції цілісного і структурованого архітектурного середовища. Воно, в одному випадку, прив'язує проблематику проектування до окремої ділянки і окремого будинку, а в інших випадках – надає необмежені можливості для замовника в хаотичному засвоєнні великого земельного наділу. А в реальному місті всі

колізії виникають в архітектурному просторі, обумовленому його призначенням і передбаченими сценаріями використання.

Архітектурний простір певного типу разом з «тілесним» компонентом в формі архітектури – будівлями – саме і формує поняття **об'єкта архітектури** (ОА-2) в розширеному розумінні. ОА-2 формується не тільки в наслідок юрисдикції - видавання містобудівних умов та обмежень, а з позицій підтримання громадської активності, забезпечення міського образу життя. Але не тільки функції багатокімнатної спальні, як це виникає сьогодні. Коли йшлося про комплексний архітектурний проєкт, в традиційні часи, а (до епохи індустріального домобудування) в конкурсах і завданнях наділених владою державних (муніципальних) замовників йшлося не тільки про житлову групу, але про проєктування площі, вулиці, пішохідного бульвару, набережної, або об'єктів, що формують в'їзд у місто. Розповсюдженим простором, навкруги якого формується об'єкт архітектури, може бути також двір, як певна просторова структура, що об'єднує колективні (сусідські) відносини, наприклад якщо це «королівський» двір.

Об'єкт архітектури другого порядку (ОА-2) -«це цілісний комплекс, який складається з архітектурно призначеного простору і будівель, що формують цей простір, які мають ознаки, що їх поєднують» [2] і розширене функціональне призначення, як мінімум перших поверхів.

У певних містобудівних ситуаціях і **окрема будівля** також може виступати об'єктом архітектури другого порядку. Як правило - це акцентні будинки-комплекси і споруди, які знаходяться посередині площі. Архітектура акцентних (домінантних) будівель настільки визначна (особлива), що не доцільно шукати її зав'язків з фоновією забудовою. Такі будинки стають принциповими компонентами об'єктів архітектури третього порядку, які формують стратегічні міські орієнтири.

Як варіант, під визначення ОА-2 попадає **житлова група** або той чи інший тип житлового (житлово-громадського) комплексу. Натомість варто звернути увагу, що об'єктом архітектури буде не тільки група будинків, але й простір між ними, а також фрагменти вулиць, яких торкаються окремі будинки. Дворовий простір може бути в середині житлової групи, або формуватися кільцем навкруги будівлі, або бути відкритим.

На предметно-просторовому рівні ОА-2 стають об'єктами створення зразкових моделей монофункціональних та багатофункціональних комплексів та архітектурних ансамблів. При чому в склад такої моделі, що конкретизується у кожному випадку, входить і простір між будинками та компоненти дизайну архітектурного середовища, що наповнюють цей простір. В архітектурних реалізаціях останніх років саме об'єкти предметного дизайну слугують

вирішенню завдань індивідуалізації архітектурного простору. При чому, в актуальному розумінні остаточне кольоро-пластичне оформлення фасадів, все частіше належить до сфери дизайну, стає одним із способів композиційного об'єднання складових ОА-2 і організації сценаріїв його сприйняття.

Об'єкти архітектури другого порядку (ОА-2) потребують реалізації сценарних підходів для прогнозування свого насичення. Для моделювання єдності таких об'єктів важливими є не тільки сценарії візуального сприйняття, що аналізують і вибудовують естетичну організацію такого об'єкту. Об'єкти (ОА-2) є осередками соціальної активності, що формується навкруги комплексу і в середині його. Саме тому для виокремлення в структурі міста ОА-2 буде важливим моделювання спільних і привнесених проектом соціально-функціональних процесів (рис.2).

Рис.2. Об'єкт архітектури другого порядку (ОА-2). Житловий комплекс Чайка у складі житлових, громадських будинків, вбудованих приміщень обслуговування і систем благоустрою. Арх. Лисиціна Н.І. Чижевський О.П., Буравченко С.Г.

Сценарне моделювання має охоплювати не тільки момент первинного введення комплексу в експлуатацію але й прогнози можливого розвитку і змін цього громадського простору. Як підкреслює К. Крокфорс [16, с.75] такі зміни можуть суттєво трансформувати функціональне призначення будівель, їх внутрішнє структурування на житлові і громадські приміщення. При цьому сценарна організація і призначення громадського простору між будинками може залишатися більш сталими, ніж використання будинків та їх частин.

Таким чином, сценарні методи проєктування, що мають призвести до структуризації і локалізації в міському просторі об'єктів ОА-2 охоплюють як моделювання адаптивної функціональної придатності, так і естетичної організації таких об'єктів – їх сприйняття у реальному часі.

З точки зору морфології міського простору об'єкти архітектури можуть бути поділені: на лінійні громадські простори (вулиці різного рангу, зокрема пішохідні); компактні - площі, сквери, дворові простори (малі і великі) разом з будівлями, що їх формують.

В окремих містобудівних ситуаціях тяжіння ОА-2 до дворових квартальних просторів буде віддавати перевагу (але не монополію) житловим функціям з обмеженим додаванням об'єктів обслуговування та приміщень колективного використання мешканцями житлової групи або кварталу. Приміщення перших поверхів із підлогою на рівні землі (окрім громадських функцій) доцільно обживати людям з обмеженими фізичними можливостями або таким, що прагнуть влаштувати приквартирний приватний садок (патіо).

В іншій ситуації - створення ОА-2 як структурних елементів загальноміських пішохідних просторів (вулиці, бульвари, площі, сквери) підвищить відсоток використання будівель та їх частин під функції що належать місту. Своєрідність фасадів останніх буде диктуватися завданнями ідентифікації унікальності простору і задуманими сценаріями його сприйняття. Функції з часом можуть змінюватися і взаємно перетікати.

Щодо проєктування ОА-2, що відповідають принципам соціально-функціональної організації, то зрозуміло, що зміст, який вкладається в сучасний детальний план території є недостатнім для опрацювання сталих проєктних рішень і принципів об'ємно-планувальної організації такого комплексу. А ескізний проєкт формується для конкретного замовника (забудовника) який може бути зацікавлений у будівництві виключно об'єкта рангу ОА-1.

В будь-якому випадку громада, зацікавлена у гармонічному розвитку свого населеного пункту має замовити передпроектні дослідження, або концепцію створення цілісного об'єкту архітектури, яка сьогодні знаходиться поза нормативами. В такій концепції з використанням сценаріїв сталого розвитку ОА-2 мають бути опрацьовані сподівання не тільки забудовника, а всіх зацікавлених у розвитку території громадських інституцій - місцевих мешканців, бізнесу, муніципальних структур. Така концепція може бути розширенням ДПТ з переходом його у третій вимір і доповненням сценарними моделями його використання і естетичної організації.

Об'єкти архітектури третього порядку (ОА-3) – об'єкти загальноміського значення панорами, магістралі, об'ємно-просторові системи будівель-орієнтирів.

На перший погляд такі об'єкти загальноміського значення мають обмежитися виключно проєктуванням як об'єктів містобудування – в генеральних планах населених пунктів. Але в цьому випадку загальна композиція міських панорам і магістралей залишається за межами будь якого регулювання. Користування виключно об'єктами, методами і механізмами, які притаманні сучасному «складу і змісту» генерального плану не дозволяють впливати на остаточний результат.. ОА-3 мають бути запроєктовані з ювелірною точністю, бо часом знаходяться у співвідношенні з історичними домінантами, що вже склалися. Це не масштаб генерального плану.

В унікальні історичні періоди ОА-3 проєктувалися одномоментно – як бажання відновити втрачені після війни ансамблі (проєкт вулиці Хрещатик 1945-50 років) , або радикально змінити місто при виключних правах архітектора (паризькі вулиці і бульвари Османа). Але такі моменти притаманні тільки централізовано керованим містам – це метод тоталітарних режимів.

Масові «буми» з будівництва нових домінант змушують авторів робити розгортки вулиць та панорам, а також наднормативні схеми розміщення домінант в вузлах міста, які в умовах ослабленої влади архітекторів постійно порушуються. Варто припам'ятати прагнення Української академії архітектури зробити схему домінант Києва (рис.3)

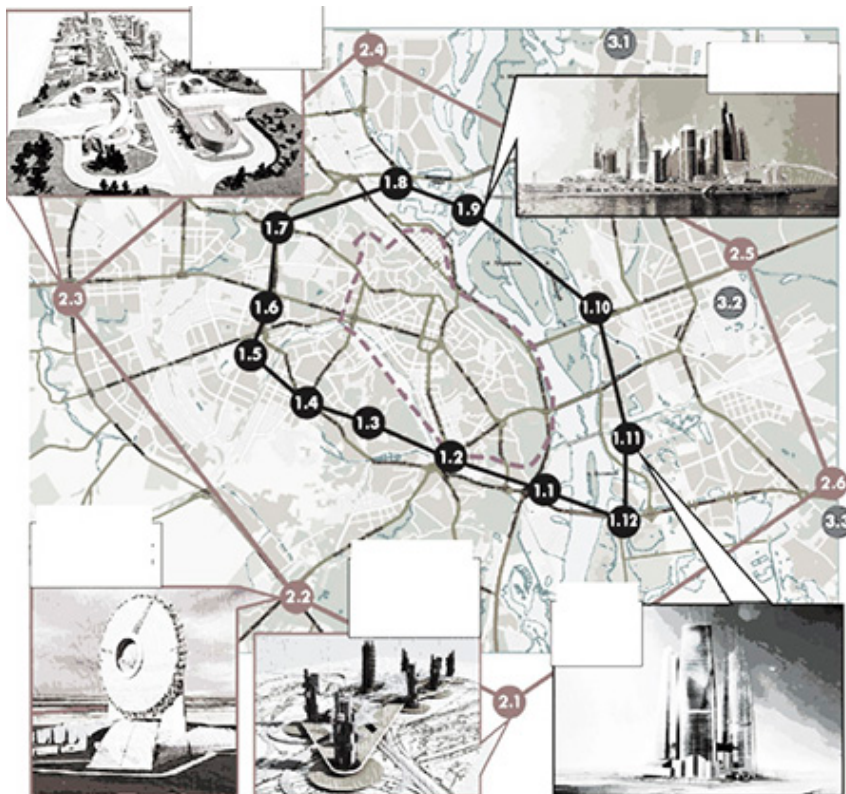

Рис.3 Схема домінант Києва. Концептуальне рішення Української академії архітектури (керівник роботи - доктор архіт. В.Г.Штолько)

Об'єкти архітектури третього порядку – це не тільки ланцюги з'єднаних в розгортки ОА-2, але й поява особливих акцентних і домінуючих комплексів, які сприймаються з далеких дистанцій, задають ритм магістралі, по який рух проходить на достатньо великій швидкості 50-80 км на годину, що відповідає 14-22 метрів в секунду. 5-секундний кадр (ритм «внутрішнього» метронома складає - 70-111 метрів. Відповідно теоріям кіномонтажу (за аналогією) зміна епізодів через 1-2 хвилини має складати від 800 м до 2000м. Саме в цих вузлах для підтримання інтересу для композиції мають виникати акцентні об'єкти, внутрішня структура яких додатково залежить від ближніх дистанцій сприйняття. Але головні вимоги диктуються зовнішніми причинами – ідеями цілісного сприйняття міста і його головних структурних елементів.

Проектування компонентів АО-3 сьогодні ведеться стихійно, натомість вибір їх композиційних параметрів залежить від ретельного композиційного аналізу, пошуку точок розміщення, виявлення кадрів панорамного сприйняття з характерних точок. Опрацюванню ритму сприйняття будуть сприяти динамічні візуалізації з моделюванням руху в масштабі реального часу. Перевірка виразності і безконфліктності таких композицій, в певній мірі, суб'єктивний процес, заснований на оцінюванні групою досвідчених експертів результатів тримірної моделювання входження нових об'єктів в тривимірну модель міста, або його фрагментів, що підлягають оцінюванню. Аналогічна практика склалася і в Києві завдяки 3-D моделюванню рельєфу і прив'язування до нього цифрових моделей будівель. Така комплексна цифрова модель була розроблена заслуженим архітектором В.Г.Ширяєвим. Можна припустити, що таким чином проводиться розширений містобудівний аналіз. Але кінцевою метою стає визначення параметрів об'єкта архітектури, що стає компонентом впливу на виразність і гармонійність ОА-3.

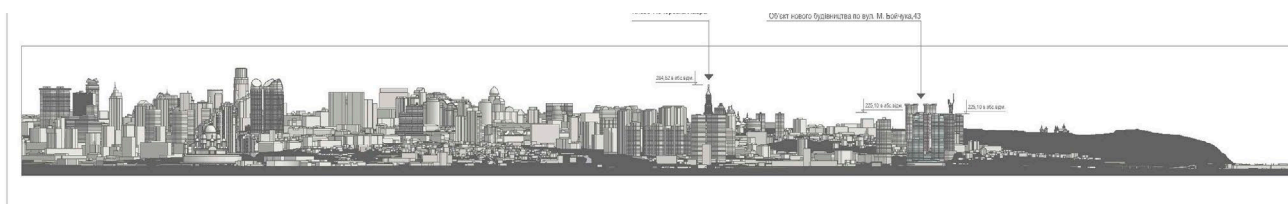

Рис.4.Комп'ютерна панорама Києва з південного боку (архіт. В.Г.Ширяєв).
Група об'єктів архітектури третього порядку (ОА-3)

Сценарні методи проектування ОА-3 в основному знаходяться в сфері естетичного сприйняття і моделювання статичних і динамічних композицій. Динамічні композиції формуються по аналогічним законам як пішохідні простори руху – єдина різниця полягає у швидкості пересування спостерігача, а

також у необхідності врахування дальніх перспектив, що можуть мати несподівані ефекти.

Висновки.

1. Запропоновано 3-рівневу ієрархічну систему визначення об'єктів архітектури.

2. Об'єкти архітектури першого порядку (ОА-1) це об'єкти з обмеженими сценаріями розвитку аварій - будинок, будівля, споруда, відокремлена частина. Підхід з розбивання великого об'єкта на частини автономні в конструктивному і інженерному відношенні (рис.1), які також враховують розповсюдження вогню при пожежі та наслідків вогневого враження (являють собою пожежний відсік або секцію).

Сучасне трактування такого об'єкту базується, головним чином, на параметричному аналізі та обмеженні ймовірного сценарію розвитку аварій.

3. Об'єкти архітектури другого порядку (ОА-2) - це цілісний комплекс, який складається з архітектурно призначеного простору і будівель, що формують цей простір, які мають ознаки, що їх поєднують і розширене функціональне призначення, як мінімум перших поверхів. У склад такої моделі ОА-2, що конкретизується у кожному випадку, входить простір між будинками, а також компоненти дизайну архітектурного середовища, що наповнюють цей простір. Об'єкти (ОА-2) є осередками соціальної активності, що формується навкруги комплексу і в середині його. Тому для виокремлення в структурі міста ОА-2 буде важливим моделювання спільних і привнесених проектом соціально-функціональних процесів. Сценарні методи проектування, що мають призвести до структуризації і локалізації в міському просторі об'єктів ОА-2 охоплюють як моделювання адаптивної функціональної придатності, а також естетичної організації таких об'єктів – їх сприйняття у реальному часі.

4. Об'єкти архітектури третього порядку (ОА-3) – об'єкти загальноміського значення панорами, магістралі, об'ємно-просторові системи будівель-орієнтирів. Об'єкти архітектури третього порядку – це не тільки певні ланцюги з'єднаних в розгортки ОА-2, але й поява особливих акцентних і домінуючих будівель (комплексів), які сприймаються з далеких дистанцій, задають ритм магістралі. Сценарні методи проектування ОА-3 в основному знаходяться в сфері естетичного сприйняття і моделювання статичних і динамічних композицій. Кінцевою метою цих методів стає визначення параметрів акцентних і домінуючих об'єктів архітектури, що впливають на виразність і гармонійність ОА-3- об'єктів архітектури загальноміського значення.

5. Ієрахічна класифікація об'єктів архітектури і визначення сценарних методів, що можуть підвищити ефективність проектування, можуть сприяти і унормуванню ефективних стадій і процедур проектування таких об'єктів, організаційних систем колективного контролю, і як наслідок - сталому розвитку міського середовища.

Література

1. Беломесяцев А.Б. Філософські основи архітектури / Інститут проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України. Київ: ІПСМ АМУ, 2005. 488 с.
2. Буравченко С. .Г. Аспекти систематизації сценарних методів проектування об'єктів архітектури. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. Випуск 55. 2019. С. 25 - 41. DOI:<https://doi.org/10.32347/2077-3455.2020.56.305-322>
3. Буравченко С.Г. Використання сценарних методів у викладанні архітектурних дисциплін / С.Г.Буравченко, К.В.Спасіченко. Архітектура, будівництво, дизайн в освітньому просторі: колективна монографія . За заг. ред. д-ра іст. наук В. В. Карпова. Рига, Латвія, "Baltija Publishing", 2021. 604 С. 82-104.
4. Вечерський В. В. Класифікатор об'єктів (пам'яток) архітектури та містобудування // Класифікатори нерухомих об'єктів культурної спадщини України. Київ : Фенікс, 2012. С. 35–53.
5. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»
6. Закон України «Про культурну спадщину»
7. ДБН А 2.2-3:2014. Склад та зміст проектної документації
8. ДБН Б.2.2-3:2012. Склад та зміст історико-архітектурного опорного плану населеного пункту
9. ISO ST 2394: 2015 General principles on reliability for structures.
10. ДСТУ 8855:2019. Визначення класів наслідків (відповідальності)
11. Линч, Кевин. Образ города. М. Стройиздат, 1982. 328 с. / The image of the city/Kevin Lynch. The MIT Press.
12. Jean Baudrillard The Singular Objects of Architecture. University of Minnesota Press; New Edition (December 6, 2005). 98. ISBN-10: 0816639132. ISBN-13: 978-0816639137
13. Broadbent Geoffrey Architectural objects and their design as a subject for semiotic studies. Design Studies. Volume 1, Issue 4, April 1980. 207-216 [https://doi.org/10.1016/0142-694X\(80\)90005-8](https://doi.org/10.1016/0142-694X(80)90005-8)
14. Harman Graham. Architecture and Objects. University of Minnesota Press. 208- ISBN: 9781517908539

15. Kengo Kuma. *Anti-Object: The Dissolution and Disintegration of Architecture* Architectural Association, 2013. ISBN 978-1-907896-34-7
16. Krokfors, Karin *Time for Space/ Karin Krokfors & Aalto University School of Arts, Design and Architecture Unigrafia Helsinki. 2017. 384. ISBN: 978-952-60-7397-2.*
17. Schumacher, Patrik. *Critique of Object Oriented Architecture*, London 2017, full unedited manuscript. Published in: *The Secret Life of Buildings*, Editors: Michael Benedikt & Kory Bieg, Center for American Architecture and Design, University of Texas at Austin.
18. Schumacher, Patrik, *Architecture's Next Ontological Innovation*, Published in: *Not Nature, tarp вТБ“ Architectural Manual*, Pratt Institute, New York, spring 2012
19. Foster Gage, Mark / *Killing Simplicity: Object-Oriented Philosophy In Architecture*. No. 33 (Winter 2015), 95-106 <https://www.jstor.org/stable/43630853>
20. Tschumi B. *Architecture and Disjunction*. Cambridge, London, 1996. 278 c. ISBN: 9780262700603

Referenses

1. Byelomesyatsev A.B. (2005). *Philosophical foundations of architecture [Filosofs'ki osnovy arkhitektury] / Instytut problem suchasnoho mystetstva Akademiyyi mystetstv Ukrainy. Kyiv: IPSM AMU., 488 (In Ukrainian)*
2. Buravchenko S. H. (2019). *Aspects of systematization of scenario methods of designing architectural objects [Aspekty systematyzatsiyi stsenarnykh metodiv proek-tuvannya ob'yektiv arkhitektury]. Suchasni problemy arkhitektury ta mistobudu-vannya. Vypusk 55. S. 25-41. DOI:<https://doi.org/10.32347/2077-3455.2020.56.305-322> (In Ukrainian)*
3. Buravchenko S.H. (2021). *The use of scenario methods in the teaching of architectural disciplines [Vykorystannya stsenarnykh metodiv u vykladanni arkhitekturnykh dystsyplin] / S.H.Buravchenko, K.V.Spasichenko. Arkhitektura, budivnytstvo, dyzayn v osvith'omu prostori: kolektyvna monohrafiya. Za zah. red. dra ist. nauk V. V. Karpova. Ryha, Latviya, “Baltija Publishing”. 604 (82-104). (In Ukrainian)*
4. Vechers'kyu V. V. (2012). *Classifier of objects (monuments) of architecture and urban planning [Klasyfikator ob'yektiv (pam'yatok) arkhitektury ta mistobuduvannya] // Klasyfikatory nerukhomykh ob'yektiv kul'turnoyi spadshchyny Ukrainy. Kyiv: Feniks. 35–53. (In Ukrainian)*
5. *The Law of Ukraine "On Regulation of Urban Development"(2011) [Zakon Ukrainy «Pro rehulyuvannya mistobudivnoyi diyal'nosti» (In Ukrainian)*
6. *Law of Ukraine "On Cultural Heritage" (2006) [Zakon Ukrainy «Pro kul'turnu spadshchynu»] (In Ukrainian)*

7. DBN A 2.2-3(2014). Composition and content of project documentation [Skład ta зміst proektnoyi dokumentatsiyi] (In Ukrainian)
8. DBN B.2.2-3 (2012). Composition and content of the historical and architectural reference plan of the settlement [Skład ta зміst istoryko-arkhitekturnoho opornoho planu naselenoho punktu] (In Ukrainian)
9. ISO ST 2394: (2015) General principles on reliability for structures. (In English)
10. DSTU 8855(2019). Determination of classes of consequences (responsibility) [Vyznachennya klasiv naslidkiv (vidpovidal'nosti)] (In Ukrainian)
11. Lynch, Kevyn. (1982). [Obraz horoda]. M. Stroyzdat.,328. The image of the city / Kevin Lynch. The MIT Press. (In Russian)
12. Jean Baudrillard (2005). The Singular Objects of Architecture. University of Minnesota Press; New Ed edition (December 6,). 98. ISBN-10: 0816639132. ISBN-13: 978-0816639137 (In English)
13. Broadbent Geoffrey (1980). Architectural objects and their design as a subject for semiotic studies. *Design Studies*. Volume 1, Issue 4, April 1980, Pages 207-216 [https://doi.org/10.1016/0142-694X\(80\)90005-8](https://doi.org/10.1016/0142-694X(80)90005-8) (In English)
14. Harman Graham (2022). *Architecture and Objects*. University of Minnesota Press. 208.- ISBN: 9781517908539 (In English)
15. Kengo Kuma. (2013). *Anti-Object: The Dissolution and Disintegration of Architecture* *Architectural Association*, ISBN 978-1-907896-34-7 (In English)
16. Krokfors, Karin (2017). *Time for Space/ Karin Krokfors & Aalto University School of Arts, Design and Architecture Unigrafia Helsinki*. 384 p. ISBN: 978-952-60-7397-2. (In English)
17. Schumacher, Patrik. (2017). *Critique of Object Oriented Architecture*, London, full unedited manuscript. Published in: *The Secret Life of Buildings*, Editors: Michael Benedikt & Kory Bieg, Center for American Architecture and Design, University of Texas at Austin.22. ISBN: 978-0-934951-28-9 (In English)
18. Schumacher, Patrik (2012). *Architecture's Next Ontological Innovation*, Published in: *Not Nature, tarp вЂ“ Architectural Manual*, Pratt Institute, New York, spring. (In English)
19. Foster Gage, Mark (2015). *Killing Simplicity: Object-Oriented Philosophy In Architecture*. [No. 33 \(Winter\)](https://www.jstor.org/stable/43630853), 95-106 (12 p) <https://www.jstor.org/stable/43630853> (In English)
20. Tschumi B. (1996). *Architecture and Disjunction*. Cambridge, London,. 278 p. ISBN: 9780262700603 (In English)

Abstract

Buravchenko Serhii. Candidate of architecture, Professor of department of Architecture and spatial planning, National aviation University. Ukraine, Kyiv.

Definition and hierarchy of architecture objects based on scenario design methods

Statement of the problem - a rather broad and contradictory interpretation of the concept of architectural objects has led to significant design contradictions in the real urban planning environment, the blurring of architectural tasks in the formation of buildings, complexes, ensembles and, as a result, to the loss of mechanisms for organizing the integral environment of cities.

The analysis of research and publications shows a constant interest in the definition of architectural objects. It is this process of finding and clarifying the object of architectural activity that becomes the basis for new approaches to design, the detection of non-systemic phenomena that do not contribute to the integrity of the functioning and perception of urban spaces.

The purpose of this publication is to define the concept of an architectural object based on the use of scenario methods, which cover various aspects of architectural design, which model the functional suitability, stability and reliability, and aesthetic expressiveness of the building.

The novelty of the publication lies in the use of a hierarchical system of architectural objects against the background of understanding the tasks that arise when these objects actually enter the urban environment, ensuring the sustainable development of these objects over time. .

The research methods are based on the comparative analysis of various approaches, in particular in the normative literature and the verification of the concepts of architectural objects expressed by various authors based on scenario methods and models. The result of the study is the systematization of architectural objects as a result of the creation of a hierarchical model of architectural objects. Moreover, each level of the object is designed to implement a separate part of the architectural tasks.

The identified methodological approaches and models were used in applied research aimed at improving the modern design process.

In further research, the author intends to more thoroughly analyze the theoretical works of modern architects and architectural scholars in the field of modern interpretations of architectural objects, and accordingly provide recommendations for improving the design process.

Keywords: architectural objects; scenario modeling; hazard scenarios; detached part of the building; building; structure; complex; functional changes; urban space; pedestrian space; main street.